

ERIÄVÄ MIELIPIDE

Jätän eriävän mielipiteen kasvatus- ja koulutuslautakunnan kokouksen 29.10.2025 asianumero 83 Kasvatus- ja koulutuslautakunnan talousarvio 2026 ja taloussuunnitelma 2026-2028 päätökseen yhden varhaiskasvatuksen perheohjaajan resurssista Kontiolahdella, joka perustuu Asianumerossa 82 olevaan Varhaiskasvatuksen perheohjauksen koontiin. Koonti on mielestäni vajaa, puutteellinen ja jopa harhaanjohtava. Alla perustelut:

Lasten ja perheiden haasteet ovat lisääntyneet ja näkyvät myös varhaiskasvatuksessa yhä varhaisemmassa vaiheessa. Koonnista selviää esim., että henkilöstö kokee, että aika ei riitä tiiviimpään yhteistyöhön perheiden kanssa. Erityisopettajan lisääminen ei riitä ratkaisuksi, koska erityisopettaja ei tee perheohjaajan työtä – hänen osaamistaan tarvitaan aivan muissa asioissa. Varhaiskasvatuksen ryhmissä olevat sosionomitkaan eivät paikkaa perheohjaajan laajaa, koko kunnan läpileikkaavaa tarvetta, koska ovat sidottuja omiin ryhmiinsä ja yksikköihinsä.

Hyvinvointialueen kanssa tarvitaan tiiviimpää yhteistyötä, jotta perheet ohjautuisivat varhaisessa vaiheessa myös hyvinvointialueen palveluiden piiriin. Tämä on ollut haasteena hyvinvointialueella jo pitkään! Koonti antaa ymmärtää, että perheohjaus estää perheitä hakeutumasta näiden palveluiden piiriin, mutta näin ei todellisuudessa ole. Perheohjaaja tunnistaa perheen tarpeen ja kulkee rinnalla siihen saakka, kunnes muu palvelu käynnistyy.

Perheohjaajien tarjoama vanhemmuuden tuki mahdollistaa varhaisen avun saamisen matalalla kynnyksellä ja välittömästi tarpeen ilmetessä. Se ei edellytä lähetettä tai jonotusta palveluun.

Perheohjaajalla on varhaiskasvatuksen henkilöstöä enemmän aikaa ja mahdollisuuksia esim. valmistaa ja koota materiaaleja perheiden käyttöön sekä järjestää ilta-aikaan pidettäviä huoltajatilaisuuksia. Palvelu on ennaltaehkäisevää, kokonaisvaltaista ja tapahtuu siellä, missä perheet ovat. Perheohjaus vaikuttaa pitkälle tulevaisuuteen ja näkyy mm. parempivointisina nuorina ja vanhempina.

Päätöksen pohjalla olevasta koonnista selviää, että perhekerhoissa on ollut runsaasti kävijöitä (syksyllä 2025 keskimäärin 20–25/kokoontuminen). Kuntaan on syntynyt vauvoja paljon, mikä näkyy myös perhekerhoissa. Nämä lapsiperheet ovat myös tulevia varhaiskasvatyslapsia ja -perheitä. Luottamuksellisen suhteen rakentaminen jo ensimmäisistä ikävuosista lähtien on mittaamattoman tärkeää ennaltaehkäisevän työn kannalta. Toisen perheohjaajan vähentäminen voisi tarkoittaa perhekerhojen vähenemistä yhdellä kerralla tai sitä, että perheohjaajien tekemästä tärkeästä, ennaltaehkäisevästä työstä osa jää pois. **On tärkeää huomioida, että koonnissa noin puolet perheohjaajan tekemästä työstä "Perheohjaajan muut perustehtävän mukaiset työtehtävät" on jäänyt tilastoimatta numeroiksi.** Myöskin perhekerhojen määrä yhteensä ja kuukausikohtainen määrä on unohtunut taulukosta kokonaan.

Toinen perheohjaaja aloitti kunnassa työskentelyn vasta maaliskuussa 2025, joten aika työn käynnistämiseksi ja paikan lunastamiseksi on ollut olematon. **Päätöksen pohjana olevaan seurantajaksoon maalis-syyskuu on sisällytetty myös hiljaiset kesäkuukaudet, mikä antaa virheellisiä tuloksia verrattuna ympärivuotiseen seurantaan.** Kesäkuukausien osuus seurantajaksossa on merkittävän suuri.

Yhden perheohjaajan resurssilla tilojaan myöten uuden perhekerhon perustaminen on jo itsessään vaativa homma kaiken muun työn ohella. **Työn määrä yhdellä perheohjaajalla muodostuu kohtuuttomaksi ja epärealistiseksi.** Myös muualla Suomessa perheohjausta toteutetaan työporeittain mm. henkilöstön työhyvinvoinnin ja jaksamisen näkökulmasta.

Kontiolahdella 29.10.2025

Keijo Romppanen